

Råd och tolkningar för dina utsädesanalyser

Provtagningen är viktig eftersom ett litet prov på ca.200 g skall representera hela utsädesmängden. Ta många små prov i olika delar av råvaran, blanda väl och ta slutligen ut ett prov som du skickar till oss. Vill du ha vattenhaltsbestämning skall provet förpackas i en plastpåse.

Vid analys av utsädesburna sjukdomar får du betningsrådgivning (se sid 2). Hög smitta av utsädesburna svampar som *Fusarium* och i viss mån även *Septoria* och *Bipolaris* kan sänka grobarheten och efter betning blir grobarheten ofta högre.

Sotsvampar (stink-/dvärgstinksot, havrens och kornets flygsot) undersöks med speciella analyser och ingår inte i betningsrådgivningen.

Beställer du tusenkornsvikt som tillägg får du också den utsädesmängd som är beräknad vid normala odlingsförhållanden. Utsädesmängden bör ökas vid försenad sådd och i områden med försommartorka. En utsädesmängd på 0 kg/ha i betyder att vi inte rekommenderar utsädet, vanligast beroende på låg grobarhet.

TZ (Tetrazolium) är en snabb analys av vitaliteten som motsvarar grobarheten och är särskild lämpad när det är bråttom till höstsådden.

Vi rensar provet före analysering med luft och såll (havre, 6rads-korn och råg med 2,0 mm slitssåll och 2rads-korn, vete och rågvete med 2,3 mm slitssåll).

Rekommendationer

Grobarheten bör i normala år inte vara lägre än 85 % (rågvete 80 %). En låg grobarhet tyder på att utsädet oftast också har låg skjutkraft och det kan i normala fall inte kompenseras med högre utsädesmängd.

Vattenhalten bör vara låg, helst lägre än 15 %. Unken lukt tyder på hög vattenhalt och aktivitet av lagringssvampar som snabbt förstör kärnans grobarhet.

Statens utsädeskontrolls (SUK) krav för certifiering av utsäde ligger till grund för betningsrekommendationerna. Betningskvalitet (rätt preparat, rätt dosering och god fördelning av betningsmedlet) är viktig för bekämpning av sjukdomar. En väl utförd betning gör att även partier som har hög smittograd men i övrigt är utan problem kan användas. För kornets bladfläcksjuka gäller nya rekommendationer från november 2007 pga sviktande effekt hos vissa betningsmedel. Se vidare sid 2.

De betningsmedel som finns att tillgå har svag effekt på havrens bladfläcksjuka. Man bör därför överväga att inte alls använda utsäde med hög smittograd av *Drechslera avenae*. Förekommer smitta av sot-sjukdomar i fält bör en analys av dessa göras. Vid fler än 500 sporer/gram av stink-/dvärgstinksot på vete eller flygsot på havre och högre än 0,5 % infektion av flygsot på korn bör utsädet inte användas utan betning med rätt preparat.

Sjukdomar

Utsädesburna sjukdomar som bedöms i betningsrådgivningen		Sotsvampar som undersöks med speciella analyser	
<i>Drechslera</i>	Strimsjuka på korn	<i>Tilletia caries</i>	Stinksot på vete
	Kornets bladfläcksjuka	<i>Tilletia contraversa</i>	Dvärgstinksot på vete
	Havrens bladfläcksjuka		
<i>Bipolaris</i>	Bipolaris på korn, vete, havre	<i>Ustilago avenae</i>	Flygsot på havre
<i>Septoria</i>	Brunfläcksjuka på vete	<i>Ustilago nuda</i>	Flygsot på korn (naket sot)
<i>Fusarium</i>	Fusarioser på alla sädeslag		

Betningsrekommendationer

Följande gränser för betning har fastställts av Jordbruksverket. När det gäller höstsäd som genom den långa växtperioden utsätts för högre infektionstryck än vårsäd rekommenderar vi dock betning även vid låg grad av infektion. För betningsrådgivningen används följande värden:

Höstvete, Vårvete, Höstråg, Rågvete

Summa av förekommande sjukdomar >30% Betning nödvändig

Havre

Fusarium spp >20% Betning nödvändig

Drechslera avenae (bladfläcksjuka) >50% Betning nödvändig

Summa av förekommande sjukdomar >60% Betning nödvändig

Vårkorn och höstkorn

Fusarium spp >25% Betning nödvändig

Bipolaris sorokiniana >20% Betning nödvändig

Drechslera spp (bladfläcksjuka, strimsjuka) >15% Betning nödvändig

Summa av förekommande sjukdomar >35% Betning nödvändig

Betningsmedel

Förslag på betningsmedel

Vårkorn	Panoctine Plus, Panoctine Aqua, Cevex, Robust, Fungazil A, Fungazil C, Cedomon
Kornflygsot	Premis, Robust
Havre	Panoctine Plus, Panoctine, Cevex, Fungazil C, Cedomon
Havreflygsot	Fungazil C, Premis
Vårvete	Panoctine Plus, Panoctine, Celest, Dividend
Höstvete, råg, rågvete	Sibutol, Panoctine, Panoctine Plus, Celest, Dividend
Höstkorn	Dividend, Panoctine Plus, Fungazil C, Cedomon
Stinksot i vete	Dividend, Sibutol (har effekt även mot marksmitta), Celest, Premis
Dvärgstinksot i vete	Dividend, Sibutol

Tillägg november 2007

Då betningsmedel baserade på imazalil visat sviktande effekt mot bladfläcksjuka i vårkorn gäller följande betningsrekommendationer för korn.

<i>Drechslera spp</i>	Rekommenderat preparat	Dos
högst 25%	Panoctine Plus, Panoctine Aqua, Cevex, Robust, Fungazil A, Fungazil C, Cedomon	100%
över 25% men högst 50%	Panoctine Plus, Panoctine Aqua, Cevex, Robust, Fungazil A, Fungazil C	150%
Över 25% men högst 50%	Cedomon	100%
Över 50 %	Cedomon	100%